

Slovo Dobrovolík vzniklo úplnou náhodou; když Pája tvořila fotoknihu o dobrovolnících, tak v zápalu boje přehlédla absenci písmenka „N,, v popisku u jedné z fotek z letního pobytového tábora. Všimli jsme si toho, až když přišly knihy z tiskárny. Po počátečním rozčarování z této chyby nakonec u nás slovo dobrovolík rychle zdomácnělo a dnes našim pomocníkům jinak než dobrovolík neřekneme !

6. DOBROVOLÍCI A ZAMĚSTNANCI

Dobrovolík je velice zvláštní a velmi specifický typ člověka. S běžným dobrovolníkem nelze vůbec srovnávat. Dobrovolík je neustále v pohotovosti, do práce je jako d'as a se vším si hravě poradí. Těch několik, kteří se pohybují v naší blízkosti, nikomu nedáme. Budeme si je hýčkat, aby nám dlouho vydrželi!

Lidé nad zlato

Největším bohatstvím naší organizace jsou její zaměstnanci, dobrovolníci a ostatní podporovatelé! Jsme hluboce vděční za každého, kdo s námi ušel kus cesty. Jsme hluboce vděční za každého, kdo s námi aspoň chvíli bojoval náš boj! Medailonky některých z nich se prolínají celou touto knihou, jejich životy se prolínají s našimi životy i životy našich dětí. Opravdu vám všem moc děkujeme! Náš tým tvoří pestrá skupina co do věku, národnosti, pohlaví i oblasti vzdělání a zkušeností. Díky tomu dokážeme obsáhnout široké spektrum témat a potřeb naší cí-

lové skupiny. V organizaci jsou aktivní zaměstnanci na úvazky, na dohody i dobrovolníci.

Převážnou dobu fungování organizace byly její aktivity postaveny především na dobrovolnické činnosti. V prvních letech organizace nezaměstnávala nikoho, později 1–2 osoby. Z velké části se navíc jednalo o zaměstnance za minimální mzdu hrazené z projektu Veřejně prospěšná činnost od Úřadu práce. Tento zdroj financování nepokryval pouze nízko kvalifikovanou práci terénních pracovníků, ale řadu let jsem tuto možnost jako jedinou využívala i já jako předsedkyně organizace. A to jsem se kromě přímé práce s dětmi a rodinami věnovala i fundraisingu,

účetnictví, správě webových stránek, osvětové činnosti a dalším odborným činnostem, kde jsem využívala i svého vysoškolského vzdělání. Významnější rozšíření pracovního týmu umožnila až realizace norských a evropských projektů v posledních letech (viz graf v kapitole statistiky). Základ našeho pracovního týmu tak tvoří bývalí dlouholetí dobrovolníci, kteří se obětavě věnovali aktivitám organizace při svém studiu nebo jiné práci. Jsme moc rádi, že se v posledních letech daří plnohodnotně zaměstnat více osob, a tak přispět ke komplexnější, kvalitnější a profesionálnější práci. Snahou vedení organizace je zaměstnancům nabídnout nejen nadšení a prospěšnou práci, ale i stabilní a důstojné pracovní zázemí.

Dlouhý čas, kdy jsme se jako rodina i jako organizace věnovali romské komunitě zdarma a z vlastních prostředků, prověřil naše motivy i odhodlání usilovat o pokojné a důstojné soužití v naší společnosti. Naše práce není pro nikoho, kdo potřebuje vidět okamžité výsledky a věří na „instantní“ řešení problémů. My potřebujeme mít dlouhý dech, potřebujeme vědět, kdy zvolnit, a kdy napnout všechny síly. Potřebujeme nepropásnout příležitost ke změně – ať už u nás osobně, nebo u druhých či třeba v rámci celé společnosti. Potřebujeme nepropásnout příležitost k odpočinku – ať už jako skupina, nebo každý sám. Příležitostí, kde pomáhat, je totiž stále mnohem více, než máme reálně sil. Potřebujeme mít srovnané priority a přehled o tom, kolik hodin denně pracujeme, abychom nešidili naši orga-

nizaci ani své blízké ani sami sebe ani Boha. Bez jeho moudrosti a vedení bychom se jen točili v kruhu, nikam se neposouvali, a tak bychom ani neměli možnost inspirovat ke změně lidí kolem nás.

Silnou stránkou naší organizace je zapojení romských kolegů do pracovního týmu. Ti mají osobní zkušenosti s problémy komunity a jsou s ní blízce provázaní. Díky tomu mají velký přehled a důvěru, které přispívají k zajištění efektivní komunikace a možnosti oslovit i mimořádně vyloučené osoby. Organizace zaměstnává Romy už od roku 2015. Podílí se nejen na prak-

tické stránce chodu organizace (úklid, údržba, starost o zahradu...), ale i na přímé práci (komunikace s rodiči, doprovod dětí na aktivity, mapování problémů a potřebných rodin, doučování...).

Na počátku činnosti organizace se přirozeně nejvíce zapojovali ti, kterým byla blízká práce s dětmi – ať už připravovali pravidelná týdenní setkání skautských družinek v azylových domech, pomáhali nám realizovat Romboh, tj. Romskou bohoslužbu, nebo s námi vyráželi na výlety a jednorázové akce. Časem vznikla větší potřeba postarat se i o další úkoly související s chodem organizace, jako je účetnictví, psaní a admi-

nistrace dotací, zpracování fotek a videí, správa webu a sociálních sítí, starost o táborové, IT a klubové vybavení, úklid, údržba sídla organizace, starost o zahradu... Z toho je zřejmé, že i přes sociální a výchovně vzdělávací zaměření organizace je spektrum aktivit velice široké. Pro úspěšné fungování je tedy důležité mít v týmu nejen nadšené, výřečné a vizionářsky laděné osoby, ale i lidi pečlivé, systematické a důsledné. Přínosem jsou jak prakticky orientovaní, tak i analyticky zaměření jedinci. Pro všechny je důležité mít na paměti náš společný cíl, znát a plnit své zodpovědnosti a vážit si práce svých kolegů.

Budování kapacit a profesionalizace organizace

Zaměstnanci organizace se pravidelně vzdělávají jak v rámci vlastního studia, tak externích i interních školení. V týmu zaměstnanců jsou studenti a absolventi z pestré škály vysokoškolských oborů: sociální práce, pedagogika, ekonomie i inženýři. Odborné znalosti si průběžně doplňujeme účastí na vzdělávacích kurzech. Členové týmu si také předávají své různé znalosti a zkušenosti v rámci interních školení. Další aktivity zaměřené na budování kapacit a rozvoj týmu zahrnují pravidelná individuální metodická setkání s vedením organizace, kde mají zaměstnanci možnosti reflektovat uplynulé období a stanovovat si cíle na to následující. Zároveň poskytují vedení zpětnou vazbu v možnostech zlepšení pracovního procesu, zázemí či komunikace. Užitečným nástrojem pro udržitelné pracovní fungování jsou externí skupinové i individuální supervize a teambuildingové akce. V naší práci

je důležité spolu umět fungovat nejen při klasických zaměstnaneckých situacích, ale i při mimořádně náročných a nečekaných momentech, které vznikají s ohledem na problematické zázemí rodin, kterým se věnujeme, a také často kvůli intenzivní formě naší práce (osobní návštěvy v rodinách a v terénu, pobytové akce organizace...). Těžké chvíle pak testují naši soudržnost a schopnost překonat momentální únavu nebo rozčarování tím, že máme na paměti hlavní smysl a společný cíl naší práce.

Rozvoj pracovního procesu i týmu realizujeme obzvláště efektivně díky úspěšně získanému projektu Budování kapacit a profesionalizace praromské organizace Blízký soused, který jsme získali v rámci výzvy Operačního programu Zaměstnanost plus od Evropského sociálního fondu. Od září 2023 se tak mimo již zmiňované oblasti můžeme ve větší míře zaměřit i na fundraisingové a prezentační aktivity, které jsou stěžejní pro zajištění udržitelných prostředků.

Strípky ze života

„Pracujeme za byt a stravu,“ chodíme spát po půlnoci, po sedmé již jsme na nohou, celý den v zápřahu, těžko najdeme chvíli na to, abychom si došli alespoň na záchod... Nejsme otroci na bavlníkových plantážích, jsme táboroví vedoucí.

„Ježíš je moje velká láska...“

Když dospělý Rom upřímně vydává takovéto svědectví, když to nejen říká, ale i podle toho již několik let žije, tak to nikdy nezvládnou bez slz – tváří tvář Božímu zázraku si vždycky připadám malinká a šťastná... Návštěva v Krašově nás velmi povzbudila svědectvím o tom, že Bůh je živý a nepřestal dělat zázraky. Návštěva proromských organizací ze zemí V4 byla zase povzbudivá setkáním se vzdělanými Romy – podnikateli, učiteli hudby a tance, starostou obce Šimonovce, kterého volili Slováci i Romové, protože je to v první řadě výborný člověk, pak schopný starosta a pak teprve Rom...

„Dostanu sporák...“ sdělila smutně naše úžasná Simonka. Prála si totiž od rodičů k Vánocům laminovačku, aby mohla lépe připravovat didaktické pomůcky pro doučování našich Romátek. No a rodiče jí dali sporák...

„Ta s tím dlouhým krkem je žirafa nebo zebra?“ ujasňovala si na táboře devítiletá holčička při návštěvě zoo ve Dvoře Králové. Doufáme, že na našem táboře v roce 2013 dostala i mnohem důležitější odpovědi. Jako táborovou hru jsme získávali plnou Boží zbroj. Např. „pás pravdy“ za rozpoznání lži, „štit víry“ za odvahu, „pancíř spravedlnosti“ za dramatisaci aktuálních situací ze života...

Strípky ze života

„Pavlo, všimla sis někdy, jak krásně Bůh ten svět stvořil?“

No, já si toho všimla, ale tenhle dotaz mě od Toníka natolik zaskočil, že jsem odpověď vykoktala. Někdy je naše práce tak příšerná, že se to ani nechce věřit, a někdy je zas tak úžasná, že se to ani nechce věřit. Každopádně se do tohoto prostředí hodím, protože můj osobní život vykazuje stejné atributy.

„Hoří, hoří!!!“ Volaly radostně děti, když vběhly doprostřed bohoslužby romského sboru. Názorně jsme si ukazovali, co se stalo se Sodomou a Gomorou, a vzplálo nám poněkud více rekvizit, než jsem původně plánovala. Pastora Emila obvykle nic nerozhází, ale tenkrát se na ta moje oblaka dýmu opravdu zamračil a požádal mě, aby se to již neopakovalo... S romským sborem spolupracujeme dodnes, máme se moc rádi!

„Půjdeš do vězení!“

To mi sdělil šestiletý Vláda, když jsme si hráli, že si telefonujeme. Pozdravem se nezdržoval. Na otázku: „Proč?“ odpověděl, že jsem něco ukradla. Jemu samotnému stále v kapsách něco mizí. Začala jsem kňourat, že si ve vězení nebudu moci koupit zmrzlinku a taky nebudu moci vozit hodného Vládu a jeho sestřičky (má jich pět) do kostela. To zabralo. Vláda mi poradil, ať řeknu, že to udělal můj brácha. To mě natolik zaskočilo, že jsem poslechla. Vláda mě se smíchem ujistil, že do vězení nepůjdu. Ten samý den Vláda našel bednu s hudebními nástroji a začal si je společně se sestřičkami užívat. Já do toho něco zpívala. Vláda řekl: „Bůh je rád, když mu zpíváme.“ Kdo mě někdy slyšel zpívat, jistě dosvědčí, že má Vláda velkou víru. Moje děti se mi pak doma smály, že zpěv a hudební doprovod se vhodně doplňovaly. Vláda stojí na křižovatce.

Bude následovat svého tatínka (ten byl ve svých 25 letech už několikrát ve vězení), nebo bude dál poznávat srdce našeho Tatínka, jenž je na nebesích?

„Kdo to zpívá?“ Parkem před naší klubovnou zní z otevřených oken romské písně. Od července 2015 se v naší klubovně scházela romská křesťanská církev. Její pastor Milan byl zaměstnancem naší organizace a účastnil se klubové činnosti, např. hrál s dětmi na kytaru a učil je zpívat. Naše děti znají klubovnu, znají Milana, a tak některé z nich navštěvují tuto církev. Obhájit si vyznání víry v každodenním životě není vůbec snadné, to ví každý, kdo to zkusil. A pro naše Romátka to platí několikanásobně, proto jsme velmi vděční každému, kdo se za nás modlí.

Strípky ze života

„Jsi zodpovědný za svůj život!“

To jsem volala celé odpoledne na děti, které visely na různých překážkách v lanovém centru Sv. Linhart u Karlových Varů. Lanové centrum bylo vyvrcholením našich táborů. Všechny děti si ho velmi užily a věřím, že si i zapamatovaly, že přes všechna jistění a opravdu výbornou organizaci centra, je konečná zodpovědnost za život i za lezení na laněch na nich samotných.

„Pěta už dva měsíce nedostal poznámku!“

Babička už nevěští z kávy, Kája dostal první jedničku ze čtení (chodí do třetí třídy) a Sára rozhodně chce pracovat. Přece nebude na pracáku! Máme velikou radost z pokroků našich dětí! Stále je samozřejmě co zlepšovat, stále máme spoustu bojů před sebou, ale díky Bohu za každý krůček!

„Doučování po telefonu?“

Kvůli pandemii jsme museli mnohé aktivity v klubovně zrušit, což je nám moc líto! Jednou z alternativních činností bylo doučování po telefonu nebo přes Facebook. Opět jsme tak byli konfrontováni se skutečností, že úroveň znalostí dětí je velmi rozdílná. Bylo frustrující, když Miluška ve 4. třídě měla doplňovat i/y podle vzoru podstatných jmen a ukázalo se, že neumí určit rod, nerozlišuje di/dy, ti/ty a ni/ny, a už vůbec neslyší dlouhé a krátké slabiky. Je to pochopitelné, protože v romštině je velký důraz na přízvuk první slabiky a tento přízvuk se pak plete s dlouhou slabikou. Miluška pak čárku dá obvykle na první slabiku. V rodině dívky se mluví romsky nebo česky s romským přízvukem a nesprávnou gramatikou. Miluška má tedy zažité nesprávné tvary českých slov, což jí ztěžuje určit správné všechny mluvnické kategorie. Když už se po dlouhém úsilí dopracujeme ke správnému vzoru a doplníme si ho do věty, tak Miluška neslyší, že hrady mají na konci y. Opět nás to vrací k tomu, že tyto naše děti potřebují některé znalosti více procvičit, protože zažité nesprávné tvary slov jsou horší, než kdyby česky nemluvily vůbec. Je škoda, že někteří učitelé o těchto našich dětech vědí tak málo. I proto realizujeme osvětové semináře pro pedagogy o vzdělávání romských žáků a studentů. Na toto téma vypracovala jedna z členek týmu svoji diplomovou práci na pedagogické fakultě. Naše zkušenosti také pravidelně sdílíme na konferencích, kulatých stolech, setkání platform apod.

„Natý je horší!“

To byla první indicie k naší šifrovací hře na víkend s táborovými dobrovolníky. Někteří využili i druhou („Venku tě neudusí!“), třetí („Natý je horší.“) nebo čtvrtou indicii (ukázala jsem pantomimicky, že mluvím o plynu). Po této indicii již všichni našli schránku venku za ohništěm, protože věděli, že oxid uhelnatý je horší než oxid uhličitý. Oba vznikají při hoření. Uhelnatý, který je životu nebezpečný při nedokonalém spalování, a uhličitý, který je běžnou součástí naší atmosféry při běžném spalování. Nakonec vše dobře dopadlo, protože překvapení (poukázky na kávu zdarma – sponzorský dar od Costa coffe) našli všichni! Víkend s dobrovolníky jsme zorganizovali poprvé v roce 2016 a od té doby je pravidelně rádi opakujeme. Na tábore obvykle není čas na jinou než služební funkční konverzaci, takže jsme si hezky popovídali a zahráli si sami nějaké hry. Pouštěli jsme si fotky a videa z táborů, přemýšleli, co zlepšit, co se povedlo, a co méně. Plánovali jsme tábor na příští rok. To vše na naší chalupě, která má ještě drobné konstrukční nedostatky, ale je tam milo a všichni se tam cítili dobře. Přestože se víkend s dobrovolníky konal v době voleb, všichni jsme vzorně odvolili, takže se naše organizace může pochlubit stoprocentní volební morálkou. Není nám jedno, kudy naše země kráčí...